

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Fe pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Pesezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr. če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 60.

V Ljubljani, v četrtek 13. marca 1890.

Letnik XVIII.

Avstrija in tuji kapital.

1. Južna železnica.

Ta železnica, ki veže Dunaj s Trstom in Zagrebom, je ekspozitura Rothschildove družbe. Pri družbi južne železnice imajo prvo besedo le tuji. Da je to pomenljivo, pokazalo se je leta 1859. Nesreče avstrijskega orožja je v prvi vrsti zakrivilo francosko vodstvo južne železnice. Pa kaj čemo? V Avstriji smo slepi in gluhi.

2. Joubert in državne železnice.

Kakor znano, imeli so doslej tuji v rokah vodstvo državne železnice, v prvi vrsti Francozje. Prva oseba je bil neki Joubert, v Parizu najplivnejši agent Rothschildove družbe. Bil je predsednik francoske banke, predsednik „Comptoir d' escompte“. Ta družba je ustanovila „société des métaux“ in bila prva vdeležnica goljufigega „bakrenega obroča“. Stvar je bila tako škandalозна, da je celó francoska vlada, Rothschildova služabnica, morala jo preiskavati. Joubert je moral pred sodišče, in ko so prišle pregrde stvari na dan, odložil je predsedništvo avstro-ogerske državne železnice. Ali bo še prišel?

3. The Anglo-Austrian Printing and Publishing Union limited.

Že dolgo ni kaka stvar vzbudila toliko pozornosti, kakor ta angleška družba, ki je skušala v Avstriji dobiti v last nekaj papirnic, več tiskarn in nekatere liste. Po angleških listih je bilo mnogo hvale in reklame, da namreč ministerski predsednik grof Taaffe in minister Bacquehem podpirata to družbo z vsem svojim vplivom. Avstrijska vlada more najboljšo storiti, da ne dá koncesije tej tuji družbi, ki se je že porodila tako skrivnostno. Avstrija vendar ne smé biti Angležem — Egipt!

4. Angleška plinova družba na Dunaji.

Tvrška Siemens in Halske je z dunajsko občino sklenila pogodbo, po kateri ima dovoljenje za osrednjo

električno postajo, ed koder bo po ulicah in cestah razpeljana žica za električno razsvetlavo. Znano pa je, da bo ta tvrška prodala vso svojo napravo in njene pravice angleški plinovi družbi na Dunaji.

5. Ronacher limited.

Tudi znani Ronacherjev zavod je srečno prišel v pristanišče angleškega kapitala; v kratkem pride na vrsto „Orpheum“. Tako „old England“ razteza svoje mreže tudi po Avstriji.

Prvi shod katol. polit. društva.

(Dalje.)

Peticija za versko-narodno šolo se glasi:

„Visoka gosposka zbornica!

1. Ko je bil sedaj veljavni zakon za državne ljudske šole sklenen, obetali so si od zakona najboljših uspehov za splošno ljudsko omiko. A kar so upali in pričakovali, ni se izpolnilo in se tudi ni moglo izpolniti.

Nekaj teh napak je sicer odstranjenih vsled šolske novele za ljudske šole od 2. maja 1883, ostale so pa še druge in sicer najbolj pomenljive in odločilne in treba jih je odstraniti toliko hitreje, kolikor očitneje se kažejo dan za dnevom žalostni nasledki, vsled katerih previdni krogi s skrbjo gledajo v prihodnost.

Visoka naučna uprava je sama uvidela potrebo, da se spremeni državni zakon za ljudsko šolo; zato je predložila tak predlog visoki gosposki zbornici, kateri sedaj razpravlja v to odbrani odsek.

Toda tudi ta državni predlog naučnega ministerstva se nič ne ozira na najbolj pomanjkljive in bistvene nedostatnosti sedanjega državnega zakona za ljudske šole.

Že pri prvem posvetovanju o tej šolski predlogi v visoki gosposki zbornici poudarjalo je poročilo manjšine odsekov, odbrane za pripravljajoča posvetovanja, da pravno prepričanje, ki je neobhodno potrebno za vrejeno družbeno življenje, ima le v

veri stalno poročstvo in trdno podlago, na kateri stoječ se človek vzdrži v vsakem viharju strastij in pohlepnosti.

Ni pa dovolj, vzbujati in pospeševati to pravno čutilo v človeku le s tem, da se v ljudski šoli poučuje veronauk, marveč treba, da se ta nauk ne loči od drugega pouka, ker ljudska šola nima samo naloge, človeka soznanjati s koristnimi vednostmi, marveč prav posebno tudi ljudi vzgojevati. Da, skušnjava vseh stoletij dokazuje, da je v letih, ko se človek razvija, najvažnejša vzgoja, ki mora prešinjati ves pouk, ker vzgoja določuje, kako bo človek vporabljal svoje vednosti v življenju. Vsi pa, ki poznajo natoro človeško, edini so v tem, da je ta vporaba vednosti odvisna od npravnega prepričanja, ki človeku ni prirojeno, marveč po vplivanju drugih, dobro vzgojenih ljudi pridobljeno. Enako gotova je resnica, da je neizogibna podlaga npravnega razvoja vera, katere odločilni vpliv na vzgojo je človeški naravi vtrjena in neizogibna potreba.

To načelo priznavajo tudi naši postavodajalni krogi, ker zaznamujejo v našem sedanjem državnem zakonu za ljudske šole npravno-versko omiko kot izrečen, določen namen ljudske šole. Tega edino pravega načela niso mogli in niso smeli zatajiti, toda opustili so izvesti tudi njega posledice. Kajti ako se izraža, da je versko-npravna vzgoja vrhovno načelo pri vzgojevanju mladine opomni prav primerno zgorej omenjeno poročilo manjšine — tedaj sledi naravnost, da se šoli ohrani oni verski značaj, ki je last občinam, za katere so šole zgrajene, ker ta verski značaj šole edin je zmožen, da se versko-npravna vzgoja krepko razvija za življenje; zato pa nimajo samo katoliki pravice, da se vzgoja njih mladine vreja po načelih njih katoliške vere, isto pravico imajo vse druge vere, da hranijo isto podlago vsake prave vzgoje.

Toda ako morajo stariši pošiljati svoje otroke v šole, ki jim ne dajejo poročstva, da se bodo otroci

LISTEK.

Izpovedanja bivšega prostomisleca.

(Spisal Leo Taxil. Iz francoščine preložil Martin Žiltir.)

(Dalje.)

Takrat je moji ženi, ki se je dala popolnoma pridobiti za moje nazore, prišla misel, ki jo je tudi izvršila: postati namreč izdajateljica in glavna prodajalka mojih del. Prve dni junija 1880 je torej izjavila ministerstvu notranjega, kakor je zahtevala postava takrat, da bo odprla knjigarno. Protiklerikalna knjigarna je bila ustanovljena. Ni se pozabila ta hiša na „rue des Ecoles“, iz katere je vsak dan izšlo in se raztrošilo po Francoskem in po tujem na tisoče knjig, knjižic, podob, pesmij, poljudnih knjižic, skratka vse, kar je bilo pripravno vzbuditi sovraštvo ljudstva do vere in duhovstva. Zlo, ki ga je storila ta hiša satanskega izdavanja, bi se ne moglo zmeriti. Pa pred Bogom, to izrekam, sem le jaz sam odgovoren za vse.

Odgovoren sem tudi za največji del prostomiselskih družb, ustanovljenih od 1880—1885 v Franciji in Alžiriji. Moja neverska priobčevanja so bila za-mé le pomoček delovanja. Kakor hitro sem iz naročilnih zapisnikov „L' Anti-Clérical“-a uvi-

del, da je v kakem kraju pet ali šest oseb, ki so bile vnete za brezbožnost, sem se potrudil, spraviti jih v zvezo drugo z drugo, da so ustanovile vojskujočo se skupino. Vsaka skupina si je potem prizadevala pridobiti novih udov, in kmalu so tako nastale nove prostomiselske družbe.

Med vrejevanjem teh družb so me vzmernirjali z ugovori duhovniki, katere je „L' Anti-Clérical“ brez prenehanja napadal; ti ugovori so bili velikokrat združeni s poklicem pred sodišče. Glavne sodbe v tej dobi zoper mene dosežene so bile te:

Kazensko sodišče v Auch-u, 15. novembra 1879: zasramovanje duhovnika Duc-a, vodje semeniškega, 50 frankov kazni, 500 frankov odškodnine, 350 frankov za uvrstitev sodbe v časnike.

Apelacijsko sodišče v Angers-u, 3. maja 1880: zasramovanje bratov krščanskih šol tega mesta; 300 frankov kazni, 3000 frankov odškodnine, 800 frankov za uvrstitev.

Okrajno sodišče v Montpellier-u, 29. decembra 1881: zasramovanje spomina Pija IX.; pravda napeta po g. grofu Hieronimu Mastai, nečaku pokojnega papeža; 60.000 frankov odškodnine, 5000 frankov za uvrstitev sodbe v 60 časnikih.

Okrajno sodišče v Parizu, 13. aprila 1883: zasramovanje šestih verskih kongregacij, ki se pečajo s podukom; 12.000 frankov odškodnine.

Več teh kaznij in odškodnin je bilo plačanih iz blagajnice „L' Anti-Clérical“-a. Plačanih je bilo, posebej, okoli 1000 frankov v auch-ski zadevi; 200 frankov za neko majhno pravdo, napeto po nekem župnijskem oskrbniku iz le Var-a. Angerska zadeva z vsemi troški je stala časnik več kot 5000 frankov.

Leta 1881 je bila plačana tudi neka obsodba za 4000 frankov odškodnine zaradi ponovljenih napadov na dinan-sko semenišče. Vendar se je v tej reči dosegla poravnava, in časnik se je rešil, kakor se mi zdi, z 2000 franki.

Pravda, ki je napravila največ hrupa, je bila ona napeta od nečaka Pija IX. Vendar časnik ni imel nikdar družega plačati v tej zadevi, nego troške in plače odvetnikov in pooblaščenecv, ki so presegli 4000 frankov.

Obsodba 29. decembra 1881 je bila izrečena v nenavzočnosti (kontumacija) zoper tiskarje in mene. Mi smo se uprli sodbi, ker smo upali to zadevo zavleči in potem doseči zmanjšanje odškodnine. Ko smo torej prišli pred okrajno sodišče v Montpellier-u, da bi pravo pravdo začeli, jeli smo govoriti za nepristojnost okrajnega sodišča. 13. maja 1882 so se izrekli sodniki za pristojne. Mi vložimo priziv. Sodišče, izreki se, kaj je pravo, nas zavrne pred okrajno sodišče v Montpellier-u, da bi o reči sami

vzgojevali po načelih svoje vere, tedaj tako postopanje ne prekrši samo zgoraj omenjenega edino pravega načela, marveč krši tudi starišem po postavi zagotovljeno svobodo vesti, ki jim daje pravico, vzgojevati svoje otroke v oni veri, katero spoznajo kot edino pravo in zveličalno.

2. Nadaljna zelo občutljiva nedostanost pri sedaj veljavnem državnem zakonu za ljudske šole je v tem, da se ne izraža tako jasno in določno o učnem jeziku, da bi bila izključena vsaka samovolja; kajti § 6., ki govori o učnem jeziku in o poduku v drugem deželnem jeziku, ni se potrdil v kljub raznim ondi nahajajočim se opretilom. Sicer je res, da so deželna šolska oblastva po besedah istega paragrafa pri svojih odlokih vezana „na mejo odločeno jim po zakonih“, s čemer se misli na § XIX. temeljnega državnega zakonika o splošnih pravicah državljanov; kljub temu se vendar v mnogih jezikovno mešanih deželah niso ménila za ta določila in so poskušala posebno na Štajarskem, Koroškem in Primorskem omejevati pravice materinega jezika v ljudski šoli, ali ga celo popolno izpodriniti iz osnovnih šol. To samovoljno in zlorabno vporabo zakona je v mnogem pospeševal omenjeni paragraf veljavnega državnega zakona za ljudske šole, ker se ne izrazi o tem dovolj natančno. Treba torej tudi v tem oziru nujne premembe.

Dostojno podpisano „katol. politično društvo“ v Ljubljani misli, da je nepotrebno in celo razžaljivo za razumnost in modrost odličnih članov gosposke zbornice, da bi hotelo še le dokazovati vsestransko in od vseh pedagogov priznano načelo: da je le tedaj pričakovati v ljudski šoli vspešnega in sadosnega poduka, ako se isti vrši na podlagi vsem otrokom umevnega, torej materinega jezika.

Kvarijo se talenti, pregreši se hudo na ljudski omiki, kdor iz strankarsko-političnih ozirov preganja materin jezik iz ljudske šole in svoje poskuse napravlja s kakim tujim učnim jezikom. Nujno je tedaj in treba, da se ljudsko-šolski zakon v svojih besedah popolno in izrečno ozira na to potrebo in da dotičnemu določilo gledé učnega jezika dá tako jasne besede, da ne bo sploh mogoče dvomiti o njih pomenu, da mora v ljudski šoli izključljivo le materin jezik veljati kot učni jezik.

Ker se pa predloga izročena visoki gosposki zbornici ne ozira ne na potrebe verstva in ne materinega jezika kot učni jezik, zato stavi vdano podpisano „katol. politično društvo v Ljubljani“, ki si je stavilo nalogo pospeševati slovenskega naroda duševni in gmotni napredek v verskem, narodnem in državnem oziru, zbrano na društvenem shodu v Ljubljani dné 9. marca 1890, skromno prošnjo:

Visoka gosposka zbornica izvóli predloženi postavní načrt vis. c. kr. vlade gledé nekaterih prememb državnega zakona za ljudske šole odkloniti in skleniti tako ljudsko-šolsko postavo, ki bo popolno vstrezala veri učencev in določevala jasno materin jezik kot učni jezik v šoli.“ (Dalje slédi.)

K organizaciji našega gasilstva.

Velika je gotovo važnost gasilstva v obrambo imetja in človeškega življenja. Kar se je v tem

se zagovarjali. Po določilih postave dobil je g. grof Hieronim Mastaj nalog, da nam naznani odlok sodišča. Gotovo utrujen in videč, da bi se vsled neštevilnih zvijač postopanja pravda nikoli ne končala, opusti nadaljno preganjanje, in odlok, določujoč pristojnost okrajnega sodišča, nam ni bil nikdar naznanjen. In tako je ta zadeva, ki je provzročila toliko hrupa, padla v vodo.

Tođa posledice, ki bi utegnile nastati iz take pravde, so mi rojile po glavi. „L' Anti-Clérical“, ustanovljen jedno leto pred knjigarno, je postal moja osebna lastnina; pokupil sem polagoma deleže svojih sodrugov. A nadaljevati časnika ni bilo mogoče; razven Mastajevе pravde sem imel takrat proti sebi preganjanje šestih verskih kongregacij, ki se pečajo s podukom. „L' Anti-Clérical“ se je presilil in je moral v kratkem podleči po obsodbah. Zatrli sem torej ta list, ki je bil v toliki nevarnosti, in sem ga precej nadomestil z drugim, ki mu je bil podoben, kakor kaplja kaplji. Novi list se je imenoval „La République Anti-Clérical“ in je bil lastnina knjigarne; vendar ogniti se sodnijskim neprijetnostim, je bil v osebnih napadih previdnejši; pomnožili smo svoto bogokletstev, ko smo zmanjšali osebna zasramovanja. (Dalje slédi.)

oziru storilo v poslednjih letih na Kranjskem, je povsem hvalevredno. Če utanko motrimo ta društva, uvidimo, da so jim členi večinoma nepremožni možje iz delavskih krogov ali rokodelcev. Poudarjati moramo na tem mestu, da ni priporočilno za naše kmetstvo in meščanstvo, da se ono v mnogih slučajih ogiba teh občekoristnih društev, katerim bi morali ravno oni pristopati mnogobrojno, ker so ta društva ustanovljena v varstvo njih imetja.

V tem tiči gotovo velik del neumestne krajne ošabnosti. Kjer treba pomoči, hití naj vsak občan na pogorišče, bodisi imovit ali ubožen. To zahteva ljubezen do bližnjega, to velí krščanska ljubezen, na pomoč prihiteti svojemu bližnjemu. Vsaj za to prostovoljni gasilec ne dobiva nobene nagrade, keđar v dimu in plamenih otme imetje in življenje svojemu bližnjemu. Tem bolj gré čast in hvala torej onim neimovitim gasilcem, ki lahko odnesejo vse svoje imetje pod pazduho, da so ravno ti na prvem mestu vselej, ko v tiho noč zazveni zvok gasilskega roga in kliče svoje vkupe.

Tesno je gotovo vsakemu pri srci, ko čuje po noči ali po dnevi žalostni glas: „Gori!“ in samo brezčutni človek more ostati doma, videč, da ne gori v njegovem sosedstvu. Čim bolj se pa izgublja in gine krščanska ljubezen, tem bolj gine gorečnost za rešitev bližnjega. S tem pa nečemo reči, da je popolnem zginila ta ljubezen, nasprotno, z napravo prostovoljnih gasilcev je stoprav vrejena, organizovana marljivost in gorečnost vsacega, kdor hoče pomagati svojemu bližnjemu. Najbolje plačilo vsakemu gasilcu, bodisi v blesteči uniformi ali pa ne, bodi zavest, da je storil dobro delo.

Pred 25. leti ni bilo po Kranjskem o organizaciji gasilnih društev niti — sluha. Vendar so nekatere občine imele neki gotov red, po kojem se je prebivalstvo v času ognja vedelo ravnati.

V dokaz, kako temeljito je že organizovano gasilstvo naše, bodi zopet korak, ki se je učinil gledé enotnega uniformovanja gasilnih društev kranjske deželne zaveze. Ta propis uniformovanja kranjskih zavezniških gasilnih društev (na podstavi ukrepov družega glavnega shoda kranjskih gasilnih društev) se dopošlje vsem dotičnim gasilnim društvom in slóve nastopno:

A. Občno.

1. Občno znamenje kranjskih gasilnih društev ste dve sekiri navskriž z gorečo bakljo v sredi.

2. Službena obleka: a) Bluza iz temno-modrega sukna, na pokončnem ovratniku rudeča našiva z gasilno-društvenim znamenjem iz rumene kovine, rudeča volnena naramnica na levi rami. b) Hlače iz temno-sivega (novosivega) sukna z rudečim všitkom. c) Čepica iz črnega sukna, po vzorcu čepic pomorskih častnikov, z rudečo-zlato vrvico (žnorigo) in z gasilno-društvenim znamenjem. d) Čelada iz kovine po dunajskem vzorcu in s krajevnim grbom. e) Plašč iz vojno-sivega sukna z rudečimi našivi. f) Vsi gumbi so rumeni ter imajo gasilno-društveno znamenje.

3. Delavna obleka obstoji iz močnih dvojšernatih (cvilihnatih) hlač in bluže.

4. Oprava: a) plezalcev: svetla čelada iz medí z rumenim grebenom in s tilnim okriljem, v službi tudi s tilnim odbójnim usnjem, črno-rudeč progast volnen, z usnjem podšit pas, špičasta sekira, karabinar in kavelj, plezalska vrv z obročkom in karabinarjem, piščalka na rudeči spleteni vrvici, ustna gobica in svetiljka. Namesto plašča nosijo plezalci kratko vrhno sukno; b) brizgalničarjev: črno lakovana čelada z rumenim grebenom in volnen črno-rudeč progast pas. c) Varuhi navadno nimajo čelad, ampak čepice, nosijo volnen črno-rudeč progast pas, omejilno vrv z obročkom in karabinarjem ter rudečo obvezo nad levim komolcem.

5. Znamenja večletnega službovanja se nosijo na levem rokavu, in sicer: po 5letnem službovanji 1 ozek rudeč trak, po 10letnem službovanji 1 širok rudeč trak, po 15letnem službovanji 1 širok in 1 ozek rudeč trak, po 20letnem službovanji 2 široka rudeča trakova, po 25letnem službovanji 2 široka in 1 ozek rudeč trak itd.

6. Znamenja za prednike, in sicer za višje stopinje: bela čelada z rumenimi okovi, zlato-vpletene rozete na pokončnem ovratniku, rudeče-zlate naramnice in vrvíce za piščalko; razven tega nosijo višji predniki na čepici pod gasilno-društvenim znamenjem jedno gumbico, ki je z istim zvezana z rudeče-zlato vrvico.

Predniki nižje vrste nosijo črne čelade z belimi okovi, bele rozete na ovratniku in rudečo-rumene volnene vrvíce.

B. Posamežno.

1. Načelnik: Bela čelada z rumenimi okovi in rudečim žimnatim čopom, svetla sekira na rudeče-zlato prepasnici, bluza ali paradna sukna, na pokončnem ovratniku tri zlate rozete in za istimi gumbica, na desni rami široko spletena naramnica, rudeče-zlata spletena vrvica za piščalko; čepica z vezanim znamenjem in gumbico, rudeče obrobljen plašč s črnim žametnim ovratnikom, rudečimi našivi in gumbicami.

2. Podnačelnik: Enako načelniku, vendar nima čeladinega čopa in namesto spletene ima gladko naramnico na levi rami.

3. Poveljnik oddelka: Dve zlati rozeti na ovratniku, gladka, rudeče-zlata naramnica, črnorudeč volnen pas, drugo kakor št. 2.

4. Poveljnikov namestnik, poročnik, tajnik, blagajnik: Jedna zlata rozeta na ovratniku, vse drugo kakor št. 3., samo poročnik nosi naramnico na desni strani.

5. Zdravnik nosi črno čelado z belimi okovi, genevski križ z rudečo obveznico nad levim komolcem, namesto sekire nosi na pasu torbico za zdravila; drugo kakor št. 4.

6. Vežbalec, oskrbnik orodja in četovodja nosijo črne čelade z belimi okovi, čepice brez gumbice, na ovratniku tri bele rozete, rudeče-rumene volnene naramnice, piščalko na enaki vrvici; plašč, pas in sekira kakor moštvo.

7. Strojevodja, cevivodja in brizgalniški mojster imajo čelado z belimi okovi, dve beli rozeti, drugo kakor št. 6.

8. Trobentáč, kurjáč in povezáč ceví imajo po jedno belo rozeto, vse drugo enako moštvo.

Vrhu tega propis pozivlje vsa zavezina gasilna društva, da si omislijo vse te nove oprave vestno po teh propisih; kar imajo pa oprave v zalogi, koja bi ne ugajala napominanim propisom, naj se ista, kolikor dovoljujejo v to svrhu namenjeni novci, polagoma preustroji. Vzorcí razpoloženi so na vpogled v glavnem založišči ljubljanskega gasilnega društva in pri gasilnih društvih v Kranji, Novem Mestu in v Postojini. Vsakeršna pojasnila rade volje daje zavezini odbor in na dotična vprašanja takoj odgovarja.

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. marca.

Notranje dežele.

Vlada in desnica. Z Dunaja se poroča „Politiki“: Dogodki v seji poljskega kluba dné 9. t. m. so levičarskim listom dokaz in upanje razpada desnice. „N. Fr. Pr.“ namreč trdi, da se je poljski klub razgovarjal o novi stranki, oziroma večini državnega zbora. Dopisnik „Politike“ pa trdi, da Poljaki nikakor ne mislijo rušiti desnice zaradi gališke zemljiške odveze. Pač je pomenljiv razgovor poljskih poslancev, ker se razvidi iz tega, da vpliva tudi na Poljake češko-nemška sprava. Mnogi trdijo, da se prej ali slej morajo stranke združiti na novi politični podlagi, da pa sedanji voditelji desnice ovirajo z vsemi močmi novo strankarsko razmerje, dokler vlada sama ne bo imela jasnega pregleda posledic češko-nemške sprave. Sedanje stranke na desnici so po vzajemnih koristih tako navezane ena na drugo, da se nobena ne upa rušiti zveze, ako vlada sama ne bo štvari vzela v roke. Tudi Poljaki nimajo vzroka, da bi se ločili od desnice, ker zgodovina uči, da v Avstriji ne delajo večine vlad, temveč vlade delajo večine. Torej naloga vlade je, da razmere pojasni, sicer utegne danes ali jutri v zbornici propasti. Skrajni čas pa je, da se odpravi to nejasno stanje, ko posamezne stranke stojé pred negotovo prihodnostjo.

Hrvatska. V seji sabora dné 11. t. m. je poslanec dr. Brlić zahteval, naj bi predsednik grajal besede, katere je govoril ban v prejšnji seji, rekoč: „Ako dr. Brlić vpraša, je li res, in takoj reče, da je res, potem ne govori resnice“. Ker predsednik ni hotel ustreči tej prošnji, zapustila je vsa opozicija dvorano ter sklenila, da se ne bo vdeleževala daljnjih razprav v saboru.

Državni zbor. Ta teden ima državni zbor le še jutri sejo, ker ima budgetni odsek največ dela. Do velikonočnih počitnic, ki bodo trajale do 17. aprila, bo zbornica končala le generalno debato o proračunu, in to se prične v petek, dné 21. t. m.

Vnanje države.

Srbija. Skupščina je izvolila v državni svet osem vladnih kandidatov, in sicer tri radikalce, namreč ministerskega predsednika Gručica, finančnega

ministra Vučića in kraljevega vzgojitelja Dokića, štiri liberalce in jednega nevtalca. Potem je imenovala 16 kandidatov, katere naj bi vlada nasvetovala in sicer 15 radikalcev, mej temi vse ministre razven Tavšanovića in vojnega ministra, in jednega liberalca (bivšega ministra Avakumovića); zadnji ni sprejel imenovanja.

Rusija. Kakor poroča neki list, je imenovan grof Pavel Šuvalov, ruski poslanik v Berlinu, za naslednika knezu Dondukovu-Korzakovu kot generalni guverner v Kavkazu. Naslednik Šuvalovu pa bode baje g. pl. Staal, sedanji ruski poslanik v Londonu.

Francija. Boulangisti so na svojih shodih ravno tistega mišljenja o berlinski konferenci, kakor so bili v zbornici. Laur je rekel te dni na shodu v Parizu: „Na povabilo k berlinski konferenci naj bi bil odgovoril minister: Ukradli ste nam dve provinciji in pet milijard. Minister vnanjih zadev pa naj bi porabil svoje tajne svote za podporo nemškemu štrajkom.“ Millevoye je dolžil vlado, da noče zveze z Rusijo, a izdaje Francijo Nemčiji. Boulangistiški listi so poročali ob enem, da bode Laur boj proti berlinski konferenci še nadaljeval in imel govor o berlinski konferenci in prusijanstvu francoskega ministerstva. Pri tej priložnosti bode Laur prebral listino, iz katere se razvidi, da bi bil skoro ruski car pl. Mohrenheima odpoklican, ko je zvedel, da pošlje Francija zastopnike k berlinski konferenci. — Iz Pariza se poroča 11. t. m.: Danes popoldne ob 4. uri so se zbrali zastopniki Francije za berlinsko konferenco pod predsedništvom Spullerja, ministra vnanjih zadev, radi volitev tehničnih zastopnikov, ki pojdejo z njimi vred h konferenci. Tehnični zastopniki se ne bodo vdeležili posvetovanj berlinske konference, temveč le informovali uradne zastopnike. Vrhu tega se bodo danes posvetovali zastopniki o raznih vprašanih berlinske konference.

Nemčija. Nemški cesar Viljem je podelil državnemu ministru Bötticherju črna orla red. To odlikovanje je bajé dobil, ker je opravil kupčijsko ministerstvo, dokler je bilo v rokah Bismarkovih. Nekam čudno se vjema to s trditvijo, da je odložil Bismarek imenovanje ministerstva le radi željenega odpočitka. — „Westphälischer Merkur“ prinaša, — kakor pravi, — od zanesljive strani vest, da je pričakovati vsled novih nemških volitev velikega iznenadenja v kratkem času. Kartel, stranka Bismarkova, je propala pri volitvah, zato pa tudi Bismarek ne bo sodeloval v novem nemškem državnem zboru; a če tudi je knez Bismarek proti njemu, vendar je nemogoče, da bi se radi tega razpustil. Vsakdo je prepričan, da kulturni boj in izjemne postave proti katoliški cerkvi ne bodo več dolgo obstale. Na mah odstranili bodo ostank osodepolne postavodaje in zvršili „restitutio in integrum“. — Tudi mi, — pravi „Germania“, — poročamo to, a odgovornost za to vest moramo prepuščati „Merkurju“. Se le to, kar se bo zgodilo, nas more prepričati, da nastopi že zdaj, in sicer dovolj temeljita, vsekako potrebna preosnova v naših notranjih zadevah z Bismarkom ali brez njega. — Iz Berlinu se poroča: „Knez Bismarek namerava še vedno izstopiti iz ministerstva. Nekateri menijo, da bode veliki vojvoda Badenski, kateri biva sedaj v Berlinu, posredoval med cesarjem in Bismarkom, da še ostane v ministerstvu.“ Ta vest se ne vjema s poročili o sedanjem stanju nemškega ministerstva. Dne 10. t. m. se je pogovarjal cesar poldrugo uro z kancelerjem Bismarkom. — Dne 11. t. m. je svaril Poljak Szumla v zbornici pri obravnavi o proračunu naselbinske komisije za zapadno Prusko in Poljsko, da naj se s Poljaki ne postopa grdo, ker bi se jih potrebovalo v vojni proti Rusom. Ako bi bila vojna ugodna za Nemčijo, ne bi bilo mogoče pokrajini ob Vzhodnem morji spojiti z nemško državo brez varne zaslombe Poljakov, in rekel je, da je prepričan, da utegnejo kedaj imenovane pokrajine postati last nemške države. (Ugovori.)

Španija. Nemški poslanik baron pl. Stumm je izročil 10. t. m. ministru vnanjih zadev uradno povabilo k berlinski konferenci. Minister se bode posvetoval z ministerskim predsednikom Sagasto, da se določi španski zastopnik pri berlinski konferenci.

Turčija. „Agence de Constantinople“ je zvedela, da je bolgarsko prizadevanje za priznanje prinčev brezuspešno pri turški vladi. Pogovor velikega vezirja z bolgarskim zastopnikom Vulkovičem v tem zmislu nikakor ni posebno nadobujen. — „Pol. Corr.“ poroča, da je italijanski kraljevič sklenil sprejeti gostoljubnost sultanovo, ker je sultan italijanskemu zastopniku Blancu izrazil željo, da se nastani princ Napoljski v kljub žalosti v kraljevi družini v sultanovi palači. Italijanska naselbina v Carjigradu dela velike priprave, da sprejme slovesno princa Napoljskega. — Iz Kaneje se piše: Vsled posredovanja angleškega konzula Biliottija opustila se je razsodba proti trem upravnim svetovalcem v Retymu, ker so preklicali svojo odpoved. Šakir paša se je podal s spremstvom angleškega konzula v Kisamo, da natanko preišče krivice, katere je mešana komisija prizadejala kristijanom, ker je razdelila državno podporo onim, ki so trpeli škodo pri prvih nemirih.

Izvirni dopisi.

Iz Semića, 11. marca. To Vam je življenje v naši gori! Vse hiti v vinograde, da jih obdela za

ново trgatav. Koliko upov, koliko upov! In vendar, ali se bodo ti izpolnili? Trtna uš, peronospera in drugo preti bolj in bolj vinogradom našim. Kaj pa potem? Ali teh vprašanj si malo ali nič ne stavimo sedaj, ko tako lepo solnce sije, ko režemo, stavimo, vežemo, kakor so „naši stari“ in so ga pridelali. Tudi mi smo ga pridelali dosti lepega in dobrega in po večjem ga je še dobiti, ker se kupci pač oglašajo tu in tam, a ga ne kupijo; čakajo menda, da bode — dražje. In rekli bi lahko, da ga imamo več, nego vode. — Res huda je pri nas sedaj za ljudi in živino. Vode nimamo, dežja pa ni. Po pol in celo uro daleč dovažamo si vode iz Krupe — vodnjaki in pa „luže“ so posušene. Kaj bo? — Z vinom si pač mi žejo gasimo lahko — kaj pa drugo? — Menda bo Bog že pomagal. Pri teh „križih“ pa nam še druge nalagajo. Ne moremo si kaj, da Vam to povemo. Dne 7. februarja t. l. minol je „kontumac“ pasji, ki je trajal cele tri mesece. Samo naša občina plačala je za ogledovanje 18 gld. in nekako tako tudi druge občine naše fare. Dne 26. februarja t. l. poginil je pes — 28. febr. napisan je že kontumac — za tri mesece. Gotovo nam je skrb, da se ljudje varujejo vseh zlih dogodajev, ali zdi se nam, če pes pogine, ker je, kakor je mnenje splošno tukaj, povžil ostrupljenega mesa, katero je nekdo (kdo, bi tudi ljudje povedali) vrgel lesicam, da pač ni zato v nevarnosti naše življenje. Če že hočemo dobro ljudem, obvarovali bi jih rajše gotovo gmotne škode, katero tak „kontumac“ prinese, ne pa jih varovati škode, katera „bi utegnila“, „bi se lahko“ — a dvomno da zgodila. Kaj moremo zato, če nam pri tej priliki pride v spomin neki izrek znanega gospoda, ko je pred nekaj leti zagledal skozi okno gostilne „v Gradu“ v Črnomlju moža, kateri ima nalog pospravljati padlo mrhovino: „Bo že zopet kontumac, pod vsako pazduho kapuna nese.“ — Kaj moremo mi zato! In če je taka nevarnost bila, prašati vendar smemo, ali so zapovedali psom, da od 26. februarja do 9. marca nimajo „steči“ ter popadati? Dne 9. marca namreč nam, ali psom prav za prav, je bil napovedan kontumac — za tri mesece — medtem pa, 11 dni, smo bili brez nevarnosti. Dne 2. februarja pa je tudi bila nedelja! Kaj moremo mi za to, če se ni oklicalo tedaj in res nobeden pes ni poginil, ne koga obgrizel! — Da bi Bog dal vsaj dobro letino, ubogi kmetje bomo že plačali.

Iz Zagreba, 11. marca. „Quou que tandem“ mogli bi reči že enkrat merodavni krogi hrvatski vseučiliščnemu profesorju dr. Franji Spevcu, ki je dobro poznat tudi bralcem „Slovenčevim“ po svojih predavanjih, v katerih je zanikal božanstvo Jezusovo. Ker se je o tej njegovej predrznosti mnogo razpravljalo po hrvatskih časopisih ter tudi v saboru o tem izpregovorilo nekaj besedi, če tudi se ni nobeno zaščeno zahtevalo, kar bi bilo gotovo v redu, mislil je vsakdo, da bode v bodoče omenjeni profesor pametnejši v svojih predavanjih. Ali žalobog, to se ni spopolnilo. Isti profesor je zopet letos napadel v svojih predavanjih našo katoliško cerkev in katoliško duhovščino in sicer pred poslušalci prvega leta v pravne fakulteti.

G. profesor Spevec prodaje letos pravno povest Germanov in Slavenov. Tukaj govori o karakteristiki srednjega veka, sredovečnih državah in sredovečnem pravu. O postanku krščanstva govori čisto zmedeno, po njegovih nazorih je skušala cerkev reformirati versko židovsko življenje, ali ker ni uspela, tedaj se je obrnila k poganskemu rimskemu cesarstvu, in tukaj je dobila privržencev. Pa ker je kasneje to rimsko cesarstvo propalo, pomoglo je to največ, da se je krščanski nauk učvrstil.

Potem pripoveduje, kako je cerkev za selitve narodov mnogo izgubila, kajti mnogi narodi niso bili udani negaciji tega sveta, kakor to rimska cerkev uči, nego so bili bolj nagnjeni pozemeljskemu življenju itd.; nadalje zopet, kako se je cerkev učvrstila za Karola Velikega, a po smrti njegovej da je cerkev imponirala samej državi, kajti ona je smatrala le to za nekaj nižjega in človeškega, sebe pa je predstavljala kot nekaj višjega, kot vredbo božjo, pa da se je na ta način gledalo le za supremacijo cerkve nad državo, kar se je potem kasneje v XI. veku tudi zgodilo. Pri tej priložnosti napada papeštvo, ter pravi od besede do besede:

„Papeštvo, ki je v duhu laži učilo, da vsaka svetovna vlast prihaja od milosti vraga, papež pa da je od Boga, in da razsvetljuje države svetovne, kakor solnce mesec itd.“, nadalje: „Politični in gospodarski odnošaji, znanost in umetnost, vse se je to

ravnalo in opredeljevalo na temeljne misli cerkvene nauka, a ta je bil: negacija tega osvojenja svetá in gospodstvo nad njim.“

Tukaj vpraša za kulturno vrednost srednjega veka, pa potem nadaljuje: „Mirnemu in pravičnemu opazovalcu se bode prikazala cela dóba srednjega veka kot barbarska. Najvišji cilj narodov je v tem, da bodo slepo orodje v ascetične hierarhiji cerkvene. V blaznosti, da se vsakdo poskrbi za pokoj duše na drugem svetu, je le ta svet kot svet največe bede in nadloge.“ Potem dalje obtožuje cerkev, da je ona kultura, katero bi bila morala nasproti barbarstvu širiti, navlašče zatirala ter pravi od besede do besede: „Druhal onih fanatikov, ki so prihajali iz samostanskih lukenj, pokončevala je na čelu z borniranimi škofi najplemeniteje umetnosti starovečne klasične kulture. Biblioteke so postale plen plamena, kakor je namreč dragocena knjižnica v Aleksandriji pokončana po fanatičnem škofu Teofilu“. Potem govori zopet, da je cerkev sicer kasneje podpirala tudi sama kultura, ali samo toliko, kolikor je to služilo njenim interesom. In tako bi mogli navesti še mnogo takih lepih kitic iz predavanj tega znamenitega profesorja. Mi se njemu tudi ne čudimo, da predava tako nezmisel, saj ni imel časa, da prouči točno srednji vek, ker za to treba mnogo časa in veliko potrpljenja; on pa je postal še čisto mlad profesor brez vsake priprave, zdaj pa porabljuje čas za politične agitacije. Da pokrije deloma svoje plitko znanje povesti srednjega veka, lotil se je navadnega sredstva vseh takih ljudij, namreč obrekovanja. Dandanes učeni svet sodi čisto drugače o srednjem veku, nego se to bere v povesti srednjega veka od Rotteka, razun katerega menda glasoviti profesor pravne povesti ne pozna nobenega drugega. Naj bere malo glasovitega Weissa, pa bo kmalu drugače sodil. Ali liberalizem, to je dandanes tisto sredstvo, po katerem se lahko visoko spleza, kakor se je posrečilo tudi dr. Spevcu.

Z druge strani pa se ne moremo dosta načuditi, da se more na našem vseučilišču sploh tako predavati pravna povest in da ni moža, ki bi se takemu početju vsprotivil. Enkrat se taji božanstvo Jezusovo, potem se spodkopuje ugled katoliške cerkve vidnemu poglavarju ter vse tako dalje ponižuje ono, kar je našemu narodu vendar še vedno tako sveto. Kaj je naš prvi mecen zato toliko žrtvoval za ta prvi zavod, da se zdaj na njem spodkopuje vera, edina uteha zbezanemu narodu v današnjih časih? Kaj zemlja naša zato plačuje in vzdržuje učitelje naše mladine, da mu vliiva strup v mlada srea, mesto živo vero, ki je nekdanj rešila naše prednike v hudih borbah s sovražniki krščanstva, in ki bi tudi zdaj morala biti pravi ščit v naših borbah za naš obstanek? Naj se vendar enkrat zagrmí temu profesorju z merodavnega mesta: „Quousque tandem“!

Iz Ricmanij, 11. marca. Čitateljem je že znana imenitna božja pot pri sv. Jožefu v Ricmanjih pri Trstu. Že dne 18. marca prične dohajati ljudstvo z vseh strani; dne 19. marca pa se jih zbere na tisoče. Letos pa bode ta slovesnost še večja, ker dojde več izpovednikov in imamo tudi svojo železniško postajo. Ta božja pot je sicer znana že Tržačanom, Bržanom, Notranjcem itd., manj pa ostalim Slovincem. Dobro je popisana v osmem snopiču življenja sv. Jožefa na strani 286, katero je izdala Mohorjeva družba. V Ricmanjih je shranjen košček plašča sv. Jožefa, kakor v Rimu v cerkvi sv. Cecilije in Anastazije. Odpustki so podeljeni l. 1693. po papežu Inocenciju XII.

Dnevne novice.

(Imenovanje.) Finančno ravnateljstvo za Kranjsko je imenovalo računsko oficijala gg. Antona Svetka in Valentina Vojvodo revidentoma v devetem. asistenta gg. Al. Dolenca in Al. Hirschala oficijaloma, praktikanta gg. Adolfa Langofa in Antona Petrovčiča asistentoma.

(Šolska komisija) gospodske zbornice je imela včeraj sejo, ki je trajala komaj 10 minut. „Laib. Zeitung“ je dobila o seji naslednje brzojavno poročilo: Kardinal in knezonadškof praški grof Schönborn prečital je izjavo, katero sta v imenu avstrijskih škofov podpisala tudi knezoškofa ljubljanski in graški. Izjava se glasi: 1. Javne ljudske šole naj se tako preosnujejo, da jih bodo katoliški otroci mogli obiskovati praviloma brez otrok družih veroizpovedanj. 2. Na katoliških javnih ljudskih šolah naj bodo vsi učitelji katoliški, ki so si na katoliških pripravnicah pridobili tudi sposobnost pouka v katoliškem veroznanstvu. 3. Pri nameščevanju učiteljev

naj bi imeli organi katoliške cerkve toliko vpliva, da se morajo tudi prepričati o sposobnosti prosilčevi. 4. Pouk veroznanstva naj se razširi sodelovanjem učiteljevim, drugi pouk, učni načrti, knjige in učila, pa naj se tako vredé, da ne bode v izpodtiko katoliškim otrokom, temveč v enotni zvezi s katoliškim značajem cerkve. 5. Z ozirom na nadzorovanje katoliških ljudskih šol in učiteljskih pripravnic naj bi cerkev mogla po svojih organih nadzorovati in pospeševati verski značaj. Konečno so podpisani izjavili, da hočejo o svojih zadevah dalje obravnavati s kompetentnimi faktorji.

Na to izjavo je odgovoril minister za bogočastje in nauk dr. pl. Gautsch: Ker so to izjavo oddali prečastiti škofje ne le kot člani gosposke zbornice, temveč tudi v imenu vseh avstrijskih škofov, ki morajo skrbeti za verske koristi katoliškega prebivalstva in ker mora vlada resno in temeljito pretresati to izjavo, bodem poročal o nji ministerskemu svetu in skušal dobiti primerne sklepe. V ta namen prosim predsednika, naj konča sejo komisije in jo zopet tedaj skliče, ko bodem mogel poročati o odgovoru vlade. Na to je načelnik komisije knez Czartoryski zaključil sejo. K nadaljevanju teh obravnav bodo člani komisije pismeno povabljeni.

(Odbor „Katol. političnega društva“) ima jutri, 14. t. m., zvečer ob 8. uri v prostorih „Katoliške družbe“ svojo VIII. sejo, h kateri se tem potom vabijo gospodje odborniki.

(Brezskrbnost in nesreča.) Iz Slavine se nam poroča: Danes, dne 11. t. m., popoldne je šla gospodinja L. P. z opravkom po vasi. Pustila je pred hišo poltretje leto staro dekletce, na ognjišču pa ogenj in hlebec pod čepo. Otrok je zlezal na ognjišče, brskal po ognji, in vnela se mu je obleka. Goreč je tekal na cesto po vasi; burja je ogenj še bolj razpihala, in s težavo so pogasili še le pri sosednji hiši ostanke goreče obleke, kateri so še viseli po njem. Opečen je po vsem životu in v strašnih bolečinah pričakuje smrti. Opeklo se je več ljudij, ki so pomagali gasiti gorečo sirotico. Skoro malokatero leto mine, da bi v našem kraju ne umrl kak otrok vsled opeklin; a to ne spametuje ljudij, da bi ne puščali otrok in ognja brez varuha.

(Iz Tridenta) se nam poroča: Dne 11. t. m. se je od tu odpeljal v Rivo Nj. cesarska visokost nadvojvoda Viljem, nadzornik avstrijskega topničarstva. Mudil se je tu dva dni, nadzoroval tukajšnji topničarski bataljon in ogledal novi trdnjavi „Tenna“, in „Colle delle benne.“ — V Tridentu nameravajo postaviti spomin italijanskemu pesniku Dante-ju; radi tega so prilepljeni pozivi na vogalih, naj bi prebivalstvo s prostovoljnimi doneski omogočilo to podjetje. — Pred štirinajstimi dnevi je bila dokončana nova kuplja na tukajšnji škofijski cerkvi in tako je po preteku petih let cerkev zopet v pravi svoji lepoti. Prvi je daroval sv. mašo na tem oltarji milostivi knezoškof dr. Valussi. Ta oltar je takozvani ciborij iz 18. stoletja, umetno delo iz marmorja, ki je stalo nad 60.000 gl. Veličastno cerkev hočejo tudi znotraj obnoviti in popraviti.

(Iz Št. Petra) na Notranjskem poroča nam prijatelj: Danes dne 12. t. m. okoli 1. ure je prinesel železniški čuvaj L. na tukajšnjo postajo debelo „petardo“, katero je pobral na železničnem tiru poleg cerkve. Prvi hip so mnogi mislili, da je to kroglo hudobna roka vrgla na tir; kmalu pa se je stvar pojasnila. Pred nekimi dnevi vozila je železnica v odprtem vozu enske krogle, mogoče je, da je krogla sama padla z voza ali da jo je zmaknil nevednež in položil v skladišču poleg premoga. Tu so jo zasledili otroci ter kot igračo pustili na kraji, kjer jo je našel čuvaj in izročil orožnikom. To je torej dogodbica o krogli, o kateri se je brzojavilo, da jo je hudobna roka vrgla pod vlak.

(Slavjanskij) je v Zagrebu priredil štiri koncerte. Pri vsakem koncertu je bila dvorana „Sokola“ natlačeno polna. Hrvatski listi ne morejo prehvaliti divnega petja. Pri zadnjem koncertu v torek zvečer je navdušeno občinstvo kar obsipalo z venei slavne pevce, Slavjanskemu pa so poklonili mnogo krasnih vencev. Dne 16. in 17. t. m. bode Slavjanski priredil še dva koncerta v Zagrebu.

(Ponarejalci denarja.) V Veršecu so zasledili družbo ponarejevalcev denarja; pri nji so našli 1000 gl. gotovine, več ponarejenih živinskih potnih listov in občinskih pečatov.

(Ormoška čitalnica.) Novi njen odbor je sestavljen tako: Gosp. dr. Ivan Omulec, predsednik; čast. g. župnik Jakob Canjkar, podpredsednik;

gosp. dr. Urban Lemež, tajnik; gosp. Vekoslav Mikl, blagajnik; odborniki so gg.: dr. Ivan Geršak, Al. Kranje in Simon Kandrič.

(Nona) se imenuje nova grozna bolezen, ki se pojavlja v Italiji. Začne s hudim nahodom, kakor hripa, na to sledi dolgo spanje, iz katerega se jih mnogo več ne zbudi. Iz Čepina v Slavoniji se poroča, da se je tam dogodilo nekaj takih slučajev, kakor v Italiji. Dotične osebe so zaspale in več se ne zbudile.

Raznoterosti.

— Trdno spanje. Pred nekimi dnevi so prinesli na kliniko v Berlinu bolnika radi jako ne navadnega slučaja. Zvečer ob 10. uri je bil močno slab skoro gotovo radi velikega dela in menda vsled vžitih močnih pijač. Onemogel zaspal je na stolu pri peči. Vzbudivši se čez nekoliko ur zagledal je — levo roko popolnoma sežgano. Velik strah ga je obšel. V spanji se je moral tako obrniti, da se je tiščala leva roka razbeljene peči. Čudno je vsekako, da se nesrečnik ni vzdramil, ko se je pekla njegova roka. Pač moral je trdno spati, ko ga niso zbudile strašne bolečine. Drugega dne je šel bolnik na kliniko, kjer so mu roko takoj operovali, ker sicer ni bilo druge pomoči. Ravno temu nesrečniku so odrezali lausko leto na konci tri prste na roki tudi vsled opeklin.

— Iz same domišljije v smrti nevarnosti je bil 55letni mož v Berlinu, kakor poroča „D. Medicinal-Ztg.“ Omenjeni mož je poslal po noči po zdravnika S., kateremu je s komaj umljivimi besedami šepetal, da je požrl umetno zobovje, katero ga duši. Iz strahu pred smrtjo izstopile so mu rdeče oči, utripanje žile bilo je burnejše in dihanje postajalo je težko. Ko je zavžil omotno pijačo, prerezal mu je zdravnik požiralnik, a našel ni ničesar. Namišljeni bolnik prišedši čez nekaj časa zopet k zavesti, zvedel je, da ni zdravnik ničesar našel v požiralniku. Komaj je to slišal, čutil je že v želodci bolečine. Vse se je čudom čudilo, ko so našli drugi dan zobovje — pod divanom. Kakor hitro so mu pokazali zobovje, izginile so bolečine v želodci in bil je popolnoma zdrav, ko se mu je še rana na požiralniku zacelila.

— Čuden dogodek angleškega kraljeviča. Princ Valeški in njegov prijatelj sta šla pozno v noč iz kluba domov. Gredé mimo prodajalca, ki je prodajal pečen krompir, sklenil je princ pokusiti to izvanredno pečenko. Za mal srebrn denar (penny) je kupil princ sam in njegov spremljevalec nekaj pečenega krompirja. Prodajalec je oba spoznal in zato se je naselil drugega dne s svojo krompirjevo pečenko ravno nasproti prinčevi palači. Hitro je bila množica kupcev okrog njega. Ko je princ Valeški iz palače natančneje pogledal, videl je pločnat grb, okrašen s tremi peresi princa Valeškega z napisom: „Zalagatelj Nj. kr. Veličanstva princa Valeškega“. Princ pošlje svojega služabnika k njemu z ukazom, da odstrani omenjeni grb, a prodajalec se še zmenil ni zanj. Še le prinčev zasebni tajnik je pregovoril s precejšnjo svoto „prinčevega zalagatelja“, da je odstranil grb in šel na svoje navadno mesto. Vsekako pa ta šala ni bila preslaba za žep njegov.

Telegrami.

Vadovice, 12. marca. Obsojeni so: Klausner na 3 leta, Herz 4, Löwenberg 4½, Landerer 4½, Neumann 3, Ivanički 1½, Sadger 2, Barber 2, Schöner 2, Wasserberg 1½ leta ječe; Kupermann na 3, Lauser 6, Rudavski in Kostecki na 3 mesece; Winzer na 6, Ksiezarczuk na 3, Band 4, Baklarz 6, Hodur 6, Stemal 3, Czymik 6, Barus 4, Szlamovic 6, Glaser 6, Viduch 6 in Herschlovic na 6 tednov; Baranek in Klaja na 1 teden. Vsi bodo morali povrniti troške, Neumann tudi škodo. Löwenberg, Landerer in Ivanički morajo plačati po 100 gl. kazni zaradi pospeševanja begunov. Državni pravdnik se bode pritožil zaradi prenizkih kaznij.

Budimpešta, 13. marca. V zbornici poslancev je Tisza naznanil, da je danes izročil ostavko ter prosil cesarja, naj bi jo sprejel; zato bode zbornica za kratek čas seje preložila, da se sestavi novi kabinet. Tisza ob kratkem pojasni vzroke svoje ostavke, ki so le v njegovem postopanju gledé na domovinsko postavo. Predsednik je odložil seje, dokler ne dojde sporočilo o novi vladi.

Rim, 12. marca. Zbornica je s 143 glasovi proti 89 dovolila 17.500.000 frankov za brezdimni smodnik.

Zanzibar, 12. marca. Major Wissmann je razpodil četo sovražnikov ter pobil štiri-deset mož.

Umrli so:

10. marca. Jožef Klemen, krojač, 21 let, Ulice na Grad 12, jetika.

11. marca. Frano Šare, posestnikov sin, 13 mesecev, Cesta na loko 16, convulsiones.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje		Veter	Vreme	Močine na 24 ur v milij.
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	746.7	—3.6	sl. vzh.	jasno		
12. u. pop.	745.6	10.0	"	"		0.60
9. u. zveč.	745.9	3.2	"	"		

Srednja temperatura 3.2° za 0.4° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

13. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88	gl.	20	kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16 %	88	"	20	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110	"	05	"
Papirna renta, davka prosta	102	"	30	"
Akcije avstr.-ogerske banke	933	"	—	"
Kreditne akcije	315	"	75	"
London	119	"	25	"
Srebro	—	"	—	"
Francoški napoleon.	9	"	43	"
Cesarski cekini	5	"	62	"
Nemške marke	58	"	40	"

32

novih, močnih, trpežnih in lepo okovanih

VOZOV

različne velikosti v ceni od 37—45 gl. za voz ima na prodaj

Franc Walland

(2-2)

v Žužemberku.

IVAN JAX
v Ljubljani.
Velika zaloga šivalnih strojev.
(20-19)

Cenike pošiljam zastonj in franko.

Ivan Kregar,
izdelovalec cerkvenega orodja in posode
Rimska cesta št. 11, Ljubljana.
naznanja prečast. duhovščini in sl. občinstvu, da je otvoril

pasarsko delalnico

ter se priporoča v izdelovanje najraznovrstnejšega cerkvenega orodja, kakor:
monštrano, oltorjev, kelihov, tabernakeljnov, svečnikov, lestencev (lustrov) itd., katero obljubi izvršiti po najnovejši obliki, po poslanih vzorcih ali lastnem načrtu pošteno, lično, trpežno in po najnižji ceni.
Sprejemlje tudi staro orodje v popravo in prenovljenje, posrebuje in pozlatuje v ognji. (20)
Hustrovanje ceniki so zastonj in franko na razpolago.

Marijacejske želodčne kapljice

posebno zdravilne pri želodčnih boleznih.

Izkušene pri pomanjkanji teka, slabosti želodca, napenjanju, kislem riganju, koliki, prehlajenju želodca, gorečici, zlatenici, gnjusu in bruhanju, glavobolu (če izvira iz želodca), krču v želodcu, zaprtju, prunam, nujenju želodca z jedili in pijačami. Cena ene steklenice z navodilom rabe 40 kr., dvojne steklenice 70 kr. Osrednji razpošiljatelj: Lekarnar KAROL BRADY, Kromeriz (Moravija).

Svarilo: Pristne marijacejske želodčne kapljice se mnogo ponarejajo. — V znak pristnosti mora biti vsaka steklenica z rdečim zavijku, na katerem je odtisnjena zgorajšnja varstvena znamka, poleg tega mora biti pa na vsakem navodilu rabe zaznamovano, da je bilo tiskano v tiskarni G. Guseka v Kromerizu.

Marijacejske čistilne kroglice.

Že več let s najboljšim uspehom pri zaprtju in zapenjanju razbije kroglice se sedaj mnogo ponarejajo. Paziti je tedaj treba na zgorajšnjo varstveno znamko in podpis lekarnarja C. Bradyja, Kromeriz. — Cena škatljice 20 kr., 6 škatljicam 1 gl. — Če se denar naprej pošlje, stane 6 škatljice s prosto dostojatvijo 1 gl. 20 kr., 12 škatljice s gl. 20 kr.

Marijacejske želodčne kapljice in čistilne kroglice niso tajno sredstvo. Predpis je pri vsaki steklenici in škatljici naveden v navodilu rabe. Marijacejske želodčne kapljice in čistilne kroglice se pristno dobivajo v Ljubljani: pri lekarnarju Piccolij; — lekarnarju Svobodi; — v Postojni: pri lekarnarju F. Baccarichu; — v Škofji Loki: pri lekarnarju Karolu Fabianju; — v Radovljici: pri lekarnarju Aleks. Robleku; — v Novem mestu: pri lekarnarju Dominiku Rizoliju; — lekarnarju Bergmannu; — v Kamniku: pri lekarnarju J. Močniku; — v Črnomlju: pri lekarnarju Iv. Blašku.